

ỦY BAN NHÂN DÂN HUYỆN BA VÌ
TRƯỜNG TIỂU HỌC PHÚ SƠN

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

“MỘT SỐ GIẢI PHÁP GIÚP HỌC SINH
HÁT TỐT BÀI HÁT LỚP 5”.

Giáo viên : Hoàng Thị Thuỷ
Đơn vị công tác : Trường Tiểu học Phú Sơn
Chức vụ : Giáo viên

Năm học: 2023 – 2024

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

ĐƠN YÊU CẦU CÔNG NHẬN SÁNG KIẾN

Kính gửi: Hội đồng xét duyệt Sáng kiến kinh nghiệm ngành Giáo dục
- Đào tạo Ba Vì

Họ và tên	Ngày tháng năm sinh	Nơi công tác	Chức danh	Trình độ chuyên môn	Tên sáng kiến
Hoàng Thị Thuỷ	08/01/1980	Trường Tiểu học Phú Sơn	Giáo viên	Đại học	“ Một số giải pháp giúp học sinh hát tốt bài hát lớp 5 ”.

- Lĩnh vực áp dụng sáng kiến: Âm nhạc lớp 5
- Tên sáng kiến đề nghị công nhận “Một số giải pháp giúp học sinh hát tốt bài hát lớp 5”
- Sáng kiến được áp dụng lần đầu hoặc áp dụng thử Từ tháng 9 năm 2023 đến tháng 4 năm 2024. tại Trường Tiểu học Phú Sơn.
- Mô tả bản chất của sáng kiến.

a. Giải pháp 1: Khảo sát để nắm bắt năng lực, luyện trường độ cho học sinh.

b. Giải pháp 2: Luyện cao độ cho học sinh.

c. Giải pháp 3: Luyện cho học sinh thể hiện đúng sắc thái của bài hát.

d. Giải pháp 4: Tập đọc nhạc.

- Các điều kiện cần thiết để áp dụng sáng kiến:
Sĩ số lớp không quá đông. Học sinh luôn năng động, ham học hỏi, khả năng thích ứng tốt, nhiệt tình tham gia các hoạt động ở trường, lớp. Đồng thời các em có tinh thần kỷ luật tốt.

- Đánh giá lợi ích thu được hoặc dự kiến có thể thu được do áp dụng sáng kiến theo ý kiến của tác giả:

a. Hiệu quả về khoa học

Học sinh tích cực, chủ động tham gia học tập từ đó sẽ giúp HS nắm chắc kiến thức, giúp HS giải quyết công việc một cách dễ dàng, rèn luyện cách tư duy, suy luận, giải quyết vấn đề theo quy luật.

b. Hiệu quả về kinh tế.

Học sinh tích cực, chủ động tham gia học tập.

Giảm thiểu thời gian trên lớp của giáo viên và học sinh. Bên cạnh đó, là những hiệu quả gián tiếp lâu dài về mặt kinh tế như nâng cao hiệu suất công việc của giáo viên, giúp học sinh có hứng thú hơn với môn Âm nhạc.

c. Hiệu quả về xã hội.

Học sinh tích cực chủ động hơn trong quá trình học tập, tạo ra sự hứng thú học tập cho các em. Điều này góp phần tạo ra môi trường giáo dục hiện đại thân thiện - tích cực - chủ động.

Giúp GV gần gũi với HS. GV đến lớp với tâm lí thoải mái, không bị áp lực, căng thẳng. Giúp kết quả giáo dục ở mỗi nhà trường được nâng cao, nâng cao chất lượng học tập.

Giúp học sinh tiếp cận các kiến thức mới mẻ, thời sự, có phương pháp học tập đúng đắn. Giúp giáo viên bổ sung và nâng cao kiến thức chuyên môn cũng như hiệu quả giảng dạy.

Tôi xin cam đoan mọi thông tin nêu trong đơn là trung thực, đúng sự thật và hoàn toàn chịu trách nhiệm trước pháp luật.

Phú Sơn, ngày 7 tháng 05 năm 2024

Người yêu cầu

Hoàng Thị Thuỷ

PHIẾU NHẬN XÉT ĐÁNH GIÁ

Họ tên tác giả: Hoàng Thị Thuỷ
Tên đề tài: **“Một số giải pháp giúp học sinh hát tốt bài hát lớp 5”**
Lĩnh vực: Âm nhạc

STT	Tiêu chuẩn	Điểm	Điểm
1	Sáng kiến có tính mới		
1.1	Hoàn toàn mới, được áp dụng đầu tiên	30	
1.2	Có cải tiến so với giải pháp trước đây với mức độ khá	20	
1.3	Có cải tiến so với giải pháp trước đây với mức độ trung bình	10	
1.4	Không có tính mới hoặc sao chép từ các giải pháp đã có trước đây	0	
Nhận xét:			
2	Sáng kiến có tính áp dụng		
2.1	Có khả năng áp dụng trong phạm vi toàn ngành hoặc rộng hơn	30	
2.2	Có khả năng áp dụng trong đơn vị và có thể nhân ra một số đơn vị có cùng điều kiện	20	
2.3	Có khả năng áp dụng trong đơn vị	10	
2.4	Không có khả năng áp dụng trong đơn vị	0	
Nhận xét:			
3	Sáng kiến có tính hiệu quả		
3.1	Có hiệu quả, đem lại lợi ích kinh tế - xã hội, có tính lan tỏa	30	
3.2	Có hiệu quả, đem lại lợi ích kinh tế - xã hội	20	
3.3	Có hiệu quả, lợi ích phù hợp với mức độ phù hợp tại đơn vị	10	
3.4	Không có hiệu quả cụ thể	0	
Nhận xét:			

4	Điểm trình bày		
4.1	Trình bày khoa học, hợp lý	10	
4.2	Trình bày chưa khoa học, chưa hợp lý	5	
Nhận xét:			
.....			
Tổng cộng:		Đánh giá: ☐ Đạt (>70 điểm) ☐ Không đạt	

CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG SÁNG KIẾN CƠ SỞ

Huỳnh Thị Thanh Bình

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

1. Tính cấp thiết phải tiến hành sáng kiến:

1.1 Cơ sở lí luận:

Đất nước chúng ta ngày một phát triển. Đòi hỏi mỗi người phải có bề dày kiến thức nhất định, để giúp đất nước chúng ta đứng vững, sánh vai với các nước bạn. Từ đó, ngay từ buổi đầu ngành giáo dục luôn có ý thức đổi mới phương pháp dạy học, bổ sung kiến thức mới vào sách giáo khoa. Để học sinh có đầy đủ kiến thức theo kịp các nước trên thế giới. Những yêu cầu đó, không thể nào tránh được sự mệt mỏi, căng thẳng trong học sinh. Vì thế Bộ giáo dục cũng không quên cho các em thư giãn, thoải mái để đến với giờ Âm nhạc chứa đựng những giai điệu đầy màu sắc.

Ngoài ra, qua Âm nhạc, các em còn cảm nhận những giá trị đẹp về tình yêu con người, quê hương đất nước Việt Nam và cả những giai điệu truyền thống của nước bạn. Vì vậy, giờ âm nhạc không thuần túy là giờ để các em thư giãn mà còn giúp các em cảm nhận được những giá trị đẹp về nghệ thuật.

Như chúng ta đã biết, Âm nhạc ngày nay là một môn học nghệ thuật đã trở thành một môn học chính thức của chương trình đào tạo phổ thông bắt đầu từ các lớp tiểu học. Vì Âm nhạc tạo cho đời sống con người thêm lạc quan yêu đời, Âm nhạc có ở mọi lúc mọi nơi trên thế giới. Việc rèn luyện cho các em phát triển kĩ năng nghe nhạc nó góp phần phát triển toàn diện các em học sinh từ thể chất đến tinh thần để tạo nên một con người năng động, lạc quan, yêu đời, sáng tạo nhất là phát triển nhân cách cho các em đối với học sinh tiểu học. Âm nhạc như nguồn sữa mẹ nuôi dưỡng thế giới tinh thần giúp các em cảm nhận những vẻ đẹp trong tâm hồn, trong thiên nhiên, cuộc sống.

Với lứa tuổi của học sinh tiểu học. Chỉ yêu cầu các em thuộc những bài hát ở khối lớp mình và hát chuẩn xác giai điệu, lời ca, sắc thái bài hát, đó là một điều không dễ. Đòi hỏi người giáo viên phải biết được khó khăn của học sinh trong giờ tập hát bài mới như: Cao độ, trường độ, kể cả những ca từ làm học sinh khó hát, khó phát âm để kịp thời hướng dẫn và giúp học sinh hát được bài hát một cách tốt nhất.

Bộ môn Âm nhạc trong trường Tiểu học là một môn năng khiếu không chỉ đối với người dạy mà kể cả người học. Trong đó, người dạy đóng vai trò chủ đạo, phải vận dụng phương pháp một cách có khoa học và truyền đạt chính xác thì người học mới tiếp thu và thực hiện tốt. Đối với người học chỉ cần tiếp thu và diễn đạt lại, cộng thêm chút sáng tạo nếu có năng khiếu, điều đó phụ thuộc vào từng đối tượng học sinh. Vì vậy, chúng ta không nên đặt về khả năng học tập và diễn đạt của học sinh để tránh gây áp lực nặng nề trong tiết học. Lớp học có đạt

hiệu quả tốt hay không phần lớn là do ở người dạy. Mục tiêu của môn Âm nhạc ở trường Tiểu học không phải để đào tạo cho học sinh trở thành “ca sĩ hay nhạc sĩ ...” mà Âm nhạc trong trường Tiểu học có vai trò hình thành trình độ văn hóa Âm nhạc ban đầu, góp phần giáo dục toàn diện cho học sinh, nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục. Giúp học sinh biết thưởng thức cái hay, cái đẹp trong nghệ thuật. Phát triển thẩm mỹ, nhằm cân bằng giữa trí lực với thể lực, giữa học tập với vui chơi, giúp cho học sinh có niềm vui, tinh thần lạc quan, mạnh dạn, tự tin trong các hoạt động ca hát, tạo cho đời sống tinh thần phong phú, lành mạnh, phát triển nhân cách hài hòa, góp phần xây dựng cho học sinh có trình độ văn hóa Âm nhạc phổ thông phù hợp với lứa tuổi

Mục tiêu của môn Giáo dục Âm nhạc ở Tiểu học là thông qua việc giảng dạy nhằm hình thành và phát triển năng lực cảm thụ âm nhạc, góp phần giáo dục phát triển toàn diện và hài hoà nhân cách của học sinh.

Âm nhạc là một môn học mang tính nghệ thuật cao, nó khác rất nhiều so với các môn học khác. Tuy nó không đòi hỏi sự chính xác một cách tuyệt đối như Toán học. Nhưng nó lại đòi hỏi người học phải có sự yêu thích, sự đam mê thậm chí là một chút gọi là “năng khiếu”, điều này không phải học sinh nào cũng có được. Học âm nhạc mang đến cho học sinh những phút giây thư giãn, thoải mái, học mà chơi, chơi mà học. Thông qua những giai điệu, những câu hát, những lời ca, những cử chỉ, những điệu bộ, trò chơi với các bài đồng dao...âm nhạc giúp các em nhận thức những hình tượng âm thanh, giai điệu...làm kích thích cảm xúc của các em, giúp các em cảm thụ những giai điệu qua từng bài hát, từng nốt nhạc.

Để đáp ứng với thời kỳ đổi mới của đất nước “nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài”, ở tiểu học, sự hướng dẫn của giáo viên rất cần thiết để đưa học sinh vào thế giới âm nhạc, phát triển tài năng ở lứa tuổi học sinh tiểu học. Để tạo được niềm say mê, kích thích sự tò mò của học sinh bao gồm hai yếu tố cơ bản - đó là kết hợp chặt chẽ giữa lý thuyết và thực hành.

Giúp các em có tính mạnh dạn, tự tin trước tập thể, từ đó nâng cao chất lượng tiếng hát của của mình. Tác động vào thế giới tâm hồn làm cho các em ngày càng yêu thích môn học này. Xuất phát từ những lí do trên, tôi đã mạnh dạn lựa chọn nghiên cứu **“Một số giải pháp giúp học sinh hát tốt bài hát lớp 5”**.

1.2 Cơ sở thực tiễn:

a. Thuận lợi

Được công tác tại đơn vị trường có bề dày thành tích về văn hóa văn nghệ và là tốp đầu của huyện trong phong trào văn hóa văn nghệ.

Ban giám hiệu nhà trường luôn quan tâm, chỉ đạo sát sao về công tác dạy và học của giáo viên và học sinh.

Được phân công dạy đúng chuyên môn được đào tạo.

Học sinh ngoan ngoãn, lễ phép với thầy cô giáo.

Học sinh rất yêu thích bộ môn Âm nhạc thích hát thích được biểu diễn.

Về cơ sở vật chất: Trường được trang bị tương đối đầy đủ trang thiết bị, đồ dùng dạy học môn Âm nhạc, một số lớp có gắn bảng từ, thuận lợi cho việc áp dụng công nghệ thông tin vào giảng dạy.

Bản thân được bạn bè đồng nghiệp, tổ khối quan tâm giúp đỡ trong công tác giảng dạy.

Hàng ngày các em có điều kiện tiếp xúc với những hoạt động văn thể, vui chơi, thông tin báo đài, những phong trào văn nghệ do trường, các ban ngành của quận tổ chức. Từ đó cũng tạo cho học sinh có sự mạnh dạn, sáng tạo tham gia tốt các yêu cầu của giáo viên trong giờ học hát, và các hoạt động văn nghệ của Trường tổ chức.

b. Khó khăn:

Trường học thuộc vùng nông thôn nên đa số phụ huynh phải vất vả suốt ngày nơi đồng áng, các nhà máy xí nghiệp ít có thời gian quan tâm con cái, chưa đánh giá tầm quan trọng đối với các hoạt động nghệ thuật trong sự phát triển của học sinh.

Hoạt động Âm nhạc còn thực hiện trên lớp chưa có điều kiện có phòng học Âm nhạc riêng.

Đây là môn học đòi hỏi học sinh cần có năng khiếu nghệ thuật, nhưng qua thực tế giảng dạy, tôi thấy bên cạnh những học sinh có năng khiếu âm nhạc còn có nhiều học sinh hạn chế về khả năng thẩm âm tiết tấu, cảm thụ âm nhạc chưa tốt. Khi học hát yêu cầu cao về độ chính xác phần lớn các em thực hiện chưa chuẩn xác về cao độ, trường độ, tiết học dễ trở nên cứng nhắc, mang tính hình thức. Điều này dễ gây nên tâm lý chán nản cho các em.

Sau những tiết học hát nhiều em chưa thuộc lời cũng như cao độ, trường độ của các bài hát vì vậy giáo viên phải mất khá nhiều thời gian để giúp các em hát đúng cao độ và trường độ của bài.

2. Mục tiêu của đề tài, sáng kiến:

Môn Âm nhạc trong trường Tiểu học nói chung và các phong trào văn nghệ nói riêng có nhiệm vụ đặc biệt trong công tác giáo dục học sinh nhất là đưa âm nhạc đến với trẻ thơ, đáp ứng nhu cầu của trẻ hiện nay. Đây là điều kiện ban đầu giúp trẻ cảm thụ âm nhạc, hiểu biết nghệ thuật, đó chính là những mắt xích đầu tiên, quan trọng nhất để khơi dạy ở trẻ những cảm xúc với âm nhạc. Qua các

hoạt động âm nhạc, giúp các em có một sân chơi bổ ích, là nơi để các em thể hiện phong cách của mình qua mỗi bài hát. Từ đó, giúp các em luôn tự tin trong các hoạt động giáo dục, là một nhân tố hình thành nhân cách, trí tuệ học sinh góp phần xây dựng một con người Việt Nam xã hội chủ nghĩa thời kì mới..

Thông qua hoạt động ca hát, nhất là nội dung của mỗi bài hát giúp các em thêm yêu cuộc sống, yêu quê hương đất nước, yêu truyền thống, bản sắc dân tộc con người Việt Nam.

Là một giáo viên dạy môn Âm nhạc nhiều năm liền, tôi luôn tìm những giải pháp hữu hiệu nhằm giúp học sinh luôn học tập tốt môn học của mình phụ trách; luôn có trách nhiệm với nhiệm vụ rèn luyện cho các em học sinh về kỹ năng hát và biểu diễn một bài hát thực thụ trong các dịp lễ trong nhà trường cũng như tham gia các hội thi ca múa nhạc thông qua một số giải pháp, sáng kiến có hiệu quả. Nay báo cáo lại quá trình áp dụng sáng kiến với tên đề tài: **“Một số giải pháp giúp học sinh hát tốt bài hát lớp 5”**.

Với mong muốn giúp các em học sinh luôn hứng thú với môn học, tích cực tham gia phong trào ca hát tại đơn vị nhất là nâng cao chất lượng và số lượng các tiết mục văn nghệ phục vụ cũng như đạt kết quả cao trong các hội thi.

3. Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu:

a. Thời gian nghiên cứu: Từ tháng 9 năm 2023 đến tháng 4 năm 2024.

b. Đối tượng nghiên cứu “Một số giải pháp giúp học sinh hát tốt bài hát lớp 5”

c. Phạm vi nghiên cứu: Nghiên cứu trong phạm vi học sinh khối 5 trường Tiểu học Phú Sơn.

II. NỘI DUNG CỦA SÁNG KIẾN

1. Hiện trạng vấn đề:

Trong những năm học qua, được nhà trường phân công nhiệm vụ chuyên môn là Giáo viên dạy môn Âm nhạc, là người trực tiếp giảng dạy hát nhạc và làm ban giám khảo các cuộc thi văn nghệ của Trường tổ chức. Bản thân đã thực hiện được một số việc:

Thực hiện đúng sự hướng dẫn và chỉ đạo sâu sát của Ban giám hiệu, Ban chuyên môn nhà trường; bản thân đã định hướng và vạch ra những kế hoạch cụ thể trong giảng dạy hằng ngày với nhiều phương pháp đổi mới và sinh động tạo sự hứng thú của các em học sinh trong từng tiết dạy.

Thường xuyên tham mưu với Ban giám hiệu nhà trường, khi phát hiện những em có năng khiếu nhằm mục đích bồi dưỡng kịp thời để tạo nguồn cho các hội diễn cũng như việc tham gia các hội thi.

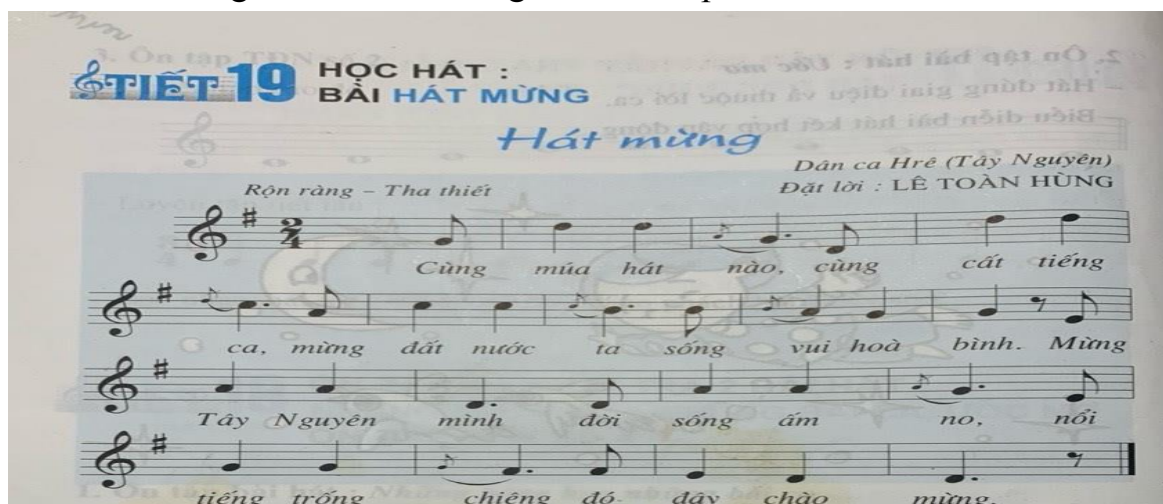
Luôn phối hợp chặt chẽ với giao viên chủ nhiệm, giáo viên Tổng phụ trách Đội trong quá trình vận động, tập luyện học sinh thực hiện các tiết mục văn nghệ.

Thường xuyên phối hợp tổ chức các hoạt động ngoại khóa về văn nghệ cho các em tham gia, thu hút ngày càng nhiều số lượng học sinh tham gia.

Tuy nhiên, kết quả năm học, phong trào văn nghệ tại đơn vị cũng như tham gia hội thi văn nghệ các cấp ở những năm học trước dù được nhà trường quan tâm đầu tư nhưng kết quả đạt giải chưa cao

Số liệu điều tra trước khi thực hiện.

Các em cùng học bài Hát mừng âm nhạc lớp 5

Số HS khối 5	Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
178	SL	%	SL	%	SL	%
	34	19,1	104	58,5	40	22,4

2. Giải pháp thực hiện sáng kiến để giải quyết vấn đề:

Mười chín năm qua tôi được giảng dạy môn Âm nhạc ở trường Tiểu học. Tôi nhận thấy tầm quan trọng của môn học Âm nhạc trong trường học và đặc biệt có ý nghĩa rất cao, đây là một môn học không kém phần quan trọng để hình thành toàn diện về nhân cách của học sinh. Tôi luôn tự đặt câu hỏi: Phải làm gì? Làm như thế nào? Giải pháp nào để thực hiện được mục tiêu dạy học đạt kết quả, chất lượng khả thi.

Đối với học sinh tiểu học, các em rất hồn nhiên, rất thích được học hát, được tham gia vào các hoạt động biểu diễn, phụ họa cho các tiết mục văn nghệ của lớp, trường tổ chức. Nắm bắt được đặc điểm tâm sinh lý của học sinh nên trong các tiết dạy tôi luôn nghiên cứu, tôi đã tổ chức nhiều hình thức dạy học phong phú giúp các em hứng thú hơn với tiết học.

Hát tốt bài phải đảm bảo chính xác cao độ, trường độ, lời ca và sắc thái tình cảm bài hát. Để đạt được những yêu cầu trên. Bản thân tôi mạnh dạn chọn đề tài **“Một số giải pháp giúp học sinh hát tốt bài hát lớp 5”**

Với những nhận thức trên, cùng quá trình nghiên cứu, tìm tòi trong quá trình giảng dạy. Bản thân tôi nhận thấy rằng: ***Muốn học sinh hát tốt bài hát, giáo viên cần có những biện pháp sau:***

a. Giải pháp 1: Khảo sát để nắm bắt năng lực, luyện trường độ cho học sinh.

Như chúng ta đã biết khi làm bất cứ công việc gì, chúng ta phải nắm được tình hình thực tế, những thuận lợi và khó khăn có thể gặp khi thực hiện. Đối với dạy học cũng vậy, muốn dạy tốt môn học của mình nhất thiết giáo viên phải nắm bắt năng lực và nhận thức của từng học sinh. Trong thực tế bản thân tôi đã từng gặp không ít đồng nghiệp và trong giảng dạy cũng vậy, tôi đã thấy rất nhiều học sinh khả năng thẩm âm chưa tốt, khi hát rất hay trượt nhịp, đọc nhạc không đúng tiết tấu. Việc phân loại học sinh không chỉ nhằm nắm bắt được năng khiếu của học sinh mà còn nắm bắt được thể mạnh của từng em. Từ đó sắp xếp chỗ ngồi, bố trí các hoạt động nhóm sao cho phát huy được thể mạnh và hỗ trợ cho nhau trong các hoạt động học tập.

Chính vì vậy việc khảo sát để nắm bắt và phân loại năng lực học sinh là một trong những điều kiện tiên quyết để dạy tốt môn học này. Để thực hiện được điều đó tôi có một số cách làm sau:

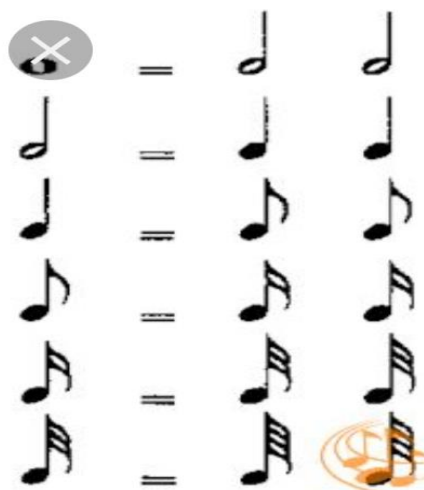
Kiểm tra khả năng thẩm âm tiết tấu của học sinh: Để kiểm tra khả năng thẩm âm của học sinh, Giáo viên dùng đàn để đàn giai điệu một vài câu hát hoặc giáo viên hát theo mẫu âm sau đó giáo viên yêu cầu học sinh tái hiện lại âm thanh. Qua cách làm này giáo viên có thể nắm bắt được học sinh nào có khả năng thẩm âm tốt. Cũng với cách làm tương tự như vậy, Giáo viên dùng nhạc cụ gõ hoặc vỗ đệm để gõ đệm theo tiết tấu một câu hát sau đó yêu cầu học sinh gõ lại tiết tấu đó. Đây là cách làm hay, giáo viên có thể phát hiện ra những em có tai nghe nhạc tốt.

Để học sinh thực hiện tốt bài hát, trước tiên học sinh cần nắm được trường độ bài hát. Khi học sinh quen với những chỗ ngắt, nghỉ, kéo dài... và được ghép chung với cao độ thì sẽ hoàn chỉnh phần giai điệu bài hát. Vì vậy muốn học sinh nắm tốt về trường độ giáo viên cần thực hiện:

- + Cho học sinh đọc lời ca theo tiết tấu bài hát
- + Cần chú ý cho học sinh chỗ đảo phách, dấu chấm đôi để học sinh thực hiện chính xác.

+ Cần đếm phách cho học sinh giữ nhịp đối với những chỗ kéo dài nhiều phách.

+ Chú ý cho học sinh những dấu lặng trong bài hát: Vì những chỗ này các em cần ngắt giọng không kéo dài. Học sinh có thể lấy hơi ở những chỗ có dấu lặng.

Nốt tròn bằng 2 nốt trắng

Nốt trắng bằng 2 nốt đen.

Nốt đen bằng 2 nốt móc.

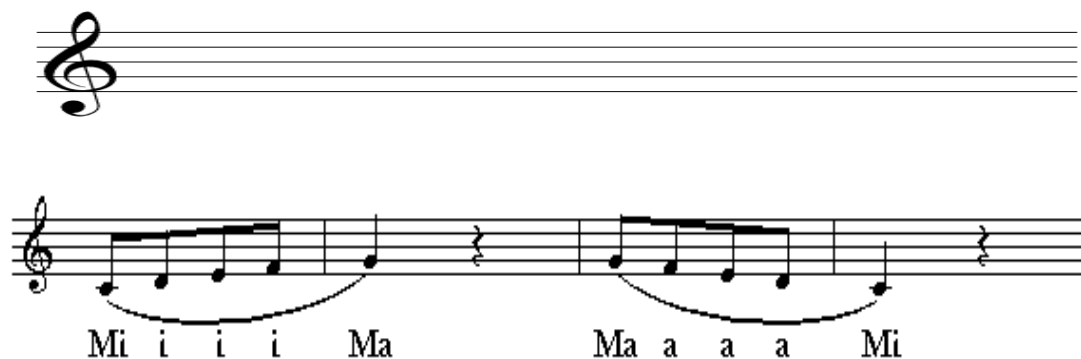
Nốt móc bằng 2 nốt móc đôi.

Nốt móc đôi bằng 2 nốt móc ba.

Nốt móc ba bằng 2 nốt móc tư.

BlogHocPiano.Com

b. Giải pháp 2: Luyện cao độ cho học sinh.

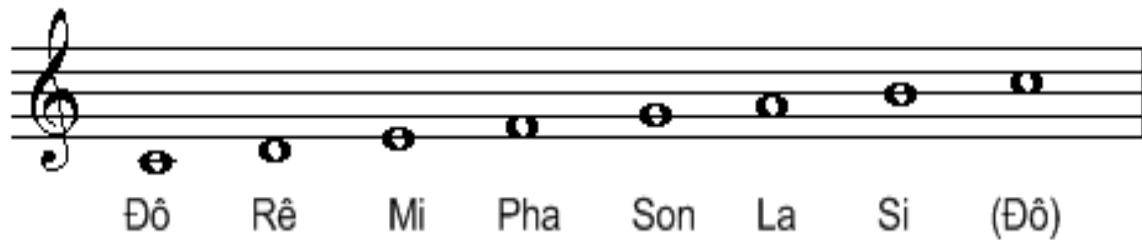

Đối với lý thuyết âm nhạc ở Tiểu học, nội dung không nhiều, các em chỉ mới bắt đầu làm quen, tuy là kiến thức ở mức sơ khai, đơn giản nhưng giáo viên phải truyền đạt nội dung kiến thức chính xác, dễ hiểu và học sinh phải ghi nhớ

được các nội dung mà giáo viên truyền tải thì khi bước vào học hát các em mới hát đúng cao độ, trường độ, phát âm, thể hiện đúng sắc thái bài hát.

Để các em ghi nhớ tốt thì giáo viên thường xuyên khắc sâu cho các em qua môn học, kể cả khi học hát, tìm hiểu về bài hát.

Giáo viên thường xuyên nhắc về 7 tên nốt nhạc trong các tiết học: Đồ, rê, mi, pha, son, la, si, để các em học thuộc trong đầu các nốt nhạc từ thấp lên cao. Có thể ôn tập cho học sinh bằng hình thức: Lên bảng đính tên nốt nhạc theo yêu cầu của giáo viên hoặc qua việc luyện thanh:

Khắc sâu kiến thức bài học qua hình thức trò chơi: Đây là phương pháp tổ chức cho học sinh tìm hiểu, khám phá, luyện tập, vận dụng để thể hiện những hiểu biết và kỹ năng thực hành âm nhạc thông qua các hành động chơi. Phương pháp này tạo hứng thú đồng thời giúp các em tương tác, hợp tác với bạn trong các hoạt động học tập.

Khi học sinh quen với trường độ - tiết tấu trong bài hát. Thì việc hát đúng cao độ là một yêu cầu cao để hoàn thành giai điệu bài hát. Vì vậy để học sinh, hát đúng cao độ một cách dễ dàng cần chú ý:

Nếu bài hát ở âm vực cao, thì sẽ gây khó khăn cho học sinh khi tập hát cũng như khi hát. Các em có thể không hát chuẩn xác cao độ hoặc gắng sức rồi sinh ra gào thét khi hát. Vì vậy đối với các bài hát được viết ở âm vực cao, giáo viên cần dịch giọng để phù hợp với học sinh. Các em sẽ hát thoải mái và khỏe khoắn hơn.

c. Giải pháp 3: Luyện cho học sinh thể hiện đúng sắc thái của bài hát.

Mỗi bài hát đều mang một giai điệu, lời ca, ý nghĩa khác nhau, giáo viên cần chú ý cho học sinh tìm hiểu nội dung - ý nghĩa từng bài hát để các em chọn cách thể hiện tình cảm bài hát cho phù hợp từng bài.

c.1 Đối với giáo viên:

Để đạt được chất lượng trong từng tiết dạy, người giáo viên cần nắm vững mục tiêu nghiên cứu kỹ toàn bộ nội dung chương trình sách giáo khoa của từng bài. Từ đó sắp xếp các hoạt động mà phân bổ thời gian cho hợp lý.

Giảng dạy môn Âm nhạc phải nhẹ nhàng, thoải mái đầy đủ và chính xác phải hết sức cẩn thận chuẩn bị chu đáo cho bài dạy sẽ là điều kiện cho bộ môn

năng khiếu âm nhạc như: Tập đàn, tập hát chuẩn xác, sưu tập băng đĩa, bộ gõ, các động tác múa phụ họa, trò chơi âm nhạc...

Hoạt động dạy hát:

Đây là hoạt động quan trọng nhất trong tiết dạy Âm nhạc, vì vậy phải chuẩn bị chu đáo về tập đàn, hát, nội dung bài hát, giảng từ khó hiểu... phải nghiên cứu thật kỹ quy trình dạy hát theo phương pháp mới hiện nay.

Đối với học sinh lớp 1, ở học kì 1 các em chưa biết đọc chữ giáo viên phải dành nhiều thời gian cho phần đọc trơn từng câu, cho các em đọc nhiều lần trong một câu hát. Giúp các em quen mặt chữ, phát âm đúng và gần thuộc bài hát, giúp các em đọc đúng tiết tấu lời ca, hát mẫu thuộc bài và chính xác hơn. Cụ thể theo quy trình sau đây:

Quy trình dạy hát

- Khởi động giọng
- Giới thiệu bài hát: Tranh, ảnh, bản đồ...(nếu có), tên tác giả...
- Hát mẫu (hoặc băng đĩa)
- Đọc:
 - + Đọc trơn (tùy tình hình lớp)
 - + Đọc theo tiết tấu lời ca
- Dạy hát:
 - + Hướng dẫn từng câu (tùy tình hình lớp)
 - + Liên kết câu
 - + Liên kết đoạn (nếu có)
 - + Liên kết cả bài
 - + Hát theo lớp, dãy, nhóm, cá nhân

Trong hoạt động này giáo viên phải luôn chú ý tới “cung”, “giọng” của từng bài hát. Từ đó giúp giáo viên dễ dàng dạy 2 hoạt động sau là gõ đệm và vận động múa phụ họa đơn giản.

Hoạt động dạy gõ đệm:

Hát kết hợp gõ đệm, nếu các em thực hiện đúng giúp các em thêm vui và hứng thú học hơn, nếu gõ sai thì sẽ gây cho lớp rất ồn và khó chịu, vì vậy ngay từ tiết học đầu tiên khi thực hiện 3 cách gõ (theo nhịp, theo phách và gõ theo tiết tấu lời ca). Giáo viên phải hướng dẫn tỉ mỉ gõ như thế nào cho đúng, cho hay thì mới hấp dẫn học sinh và thu hút được, đến các tiết học sau giáo viên chỉ làm mẫu một đoạn hoặc chỉ nhắc cách gõ là học sinh đã biết sử dụng và gõ đệm đúng.

Hoạt động hát kết hợp vận động múa phụ họa đơn giản:

Đối với hoạt động này chúng ta không nên hiểu là phải thực hiện như 1 bài múa, mà chỉ cần thể hiện một vài động tác đơn giản kết hợp vận động là đạt, tuy vậy bản thân giáo viên phải hết sức tự nhiên, chuẩn bị các động tác phù hợp với nội dung của từng câu có kết hợp động tác, từng loại nhịp của mỗi bài hát. Hoạt động này giúp học sinh rất vui, học sinh tự nhiên hơn, bộc lộ năng khiếu tốt, lớp học nhẹ nhàng, thoải mái học tốt các môn học sau.

Học sinh vừa hát vừa múa phụ họa theo nhạc

Hoạt động trò chơi:

Giữa các tiết học, nhất là chuyển từ hoạt động này sang hoạt động khác cần phải tổ chức 1 trò chơi mang tính chất âm nhạc ở mức độ đơn giản, nó có tác động rất cao trong tiết học. Tạo cho các em mạnh dạn hơn, tham gia tích cực, hào hứng nhất, tạo không khí lớp học vui tươi trong mỗi tiết học. Trong từng hoạt động trên chúng ta khéo léo phân nhóm cho phù hợp.

c. Đối với học sinh:

Ở môn Âm nhạc đòi hỏi học sinh phải học tập tự nhiên, nhiệt tình tham gia học tập, hòa đồng cùng bạn bè trong lớp... Việc chuẩn bị ở nhà một là giúp cho học sinh học tốt bài tới, hai là kích thích khả năng tìm tòi, phát triển óc sáng tạo cho học sinh như: Thích sưu tầm, sáng tạo động tác phụ họa... cho bài hát. Như vậy công việc giảng dạy trên lớp sẽ đồng bộ, nhịp nhàng, thoải mái và vui vẻ hơn.

d. Giải pháp tập đọc nhạc.

Ở lớp 5, do mới được tiếp xúc nên yêu cầu của phân môn tập đọc nhạc đặt ra cho các em là hết sức nhẹ nhàng, đơn giản. Ở giai đoạn đầu tiếp cận với phân môn này, các em phải thực hành các bài tập về cao độ, về tiết tấu, người giáo viên phải giúp các em nhận ra được âm thanh cao, thấp tương ứng với vị trí các nốt nhạc trên khuông trong phạm vi 1 quãng 8. Sau đó, các em được tiếp cận với thang 5 âm: Đô - Rê - Mi – Son – La và tiến tới thang 7 âm: Đô - Rê - Mi – Pha – Son – La – Si.

Về trường độ, các em được làm quen với các hình nốt và luyện tập thể hiện các hình nốt trong mối quan hệ 2 hình nốt, rồi 3 hình nốt. Cách dạy thực hành các hình nốt có thể thực hiện gõ theo tiết tấu, cũng có thể cho học sinh tập đọc bằng tên gọi các hình nốt: đơn, đen, trắng. Đôi khi để đỡ nhàm chán có thể thay bằng tiếng trống: Tùng, rinh...

Việc giúp học sinh tập đọc 1 bài nhạc cũng phải được thực hiện theo đúng các bước nhất định. Nếu như ở tập hát, bước đầu tiên là luyện thanh thì ở tập đọc nhạc sẽ phải là luyện tập cao độ. Cho các em đọc lại cao độ của các nốt nhạc không chỉ giúp các em khởi động giọng mà còn giúp các em nhớ vị trí các nốt trên khuông và cảm nhận cao độ các nốt so với nhau. Muốn các em thực hiện tốt bài tập, giáo viên phải đưa ra yêu cầu để các em tìm hiểu, nhận xét bài nhạc, về cao độ gồm nốt gì? Về trường độ gồm hình nốt gì? Trong bài có sử dụng các ký hiệu âm nhạc nào? Sau khi đã tìm hiểu, nhận xét xong bài nhạc, giáo viên đàn để các em nghe và cảm nhận giai điệu. Nên đọc mẫu trước 2 hoặc 3 lần để các em so sánh với cao độ của đàn. Trước khi tập đọc từng câu, từng nhịp nên cho học sinh thực hiện trước tiết tấu rút gọn của bài bằng cách gõ nhạc cụ hoặc đọc tên

nốt. Tập đọc từng câu theo đàn, giáo viên sửa lỗi truyền miệng. Luyện tập cùng cổ theo nhóm, tổ hoặc cá nhân. Khi các em đọc đúng cao độ, trường độ của bài, mới chuyển sang ghép lời ca. Công việc này đòi hỏi sự kết hợp luyện tập nhịp nhàng giữa đọc nhạc, hát lời và gõ đệm nhạc cụ. Cuối cùng là việc đánh giá, đây là giai đoạn động viên khích lệ các em học tập. Phải thường xuyên động viên học sinh, việc động viên có thể bằng lời hoặc bằng điểm số ngay cả khi các em thực hiện bài đọc chưa thật tốt.

+ Giải pháp ghi chép nhạc.

Ghi chép lại các bài nhạc đã học giúp các em nắm chắc vị trí các nốt trên khuông cũng như nhớ các hình nốt, ký hiệu đã học. Nếu như tập đọc nhạc mang nhiều tính chất trừu tượng vì nó còn phụ thuộc vào tai nghe của từng em thì ghi chép nhạc mang tính cụ thể hơn, hiện thực hơn. Do vậy, việc hướng dẫn các em ghi chép đơn giản và dễ thực hiện. Tuy nhiên, đơn giản không có nghĩa là không quan trọng, ngược lại tập ghi chép nhạc là sự đúc kết giữa 2 phân môn tập hát và tập đọc nhạc để khắc sâu kiến thức. Do đó đòi hỏi phải có sự chính xác tuyệt đối từng vị trí nốt trên khuông nhạc, quan trọng hơn nữa là qua chép nhạc các em phải nhớ được tên các nốt nhạc là gì, nằm ở vị trí nào, cách viết các hình nốt ra sao, các hình nốt đó có ý nghĩa gì và phải thể hiện thế nào. Việc ghi chép nhạc còn giúp các em ghi nhớ các ký hiệu khác về âm nhạc. Các kiến thức đó hỗ trợ cho việc tập đọc nhạc hoặc thực hiện các bài hát theo yêu cầu của tác giả.

VD: Cách sử dụng dấu luyện, dấu tăng trường độ, dấu quay lại, dấu hồi đoạn, dấu lặng đen, lặng đơn, ngắt câu...

Việc ghi chép nhạc là công việc đòi hỏi phải hướng dẫn các em thực hiện một cách thường xuyên. Tuy nhiên không nhất thiết lúc nào cũng phải thực hiện ngay tại lớp vì như thế sẽ mất rất nhiều thời gian. Ở lớp chỉ hướng dẫn các em cách thực hiện việc ghi chép, nhận ra cách trình bày thế nào cho đúng, cho đẹp còn việc ghi chép lại bài nên cho các em thực hiện về nhà.

+ Sáng tác lời ca mới.

Đây là một hoạt động sáng tạo và đòi hỏi rất nhiều kỹ năng của học sinh. Phần lớn nội dung này là bài tập nâng cao dành cho những học sinh khá giỏi và có năng khiếu.

3. Kết quả sau khi áp dụng giải pháp sáng kiến tại đơn vị

Trong quá trình áp dụng giải pháp đã nghiên cứu, tôi thấy các học sinh có nhiều tiến bộ rõ rệt. Học sinh tích cực hơn trong học tập, chủ động tham gia các hoạt động, có nhiều sáng tạo trong bài học, chủ động tham gia các hoạt động, tích cực tham gia tương tác với các bạn, với giáo viên, tự tin hơn biểu diễn trước tập thể, nắm chắc các cách gõ đệm, hứng thú hơn với môn học, giờ học

trở nên sinh động, hiệu quả.

Để đáp ứng được yêu cầu về phương pháp dạy học của giáo viên, học sinh đã chủ động suy nghĩ, suy luận, khám phá, tìm tòi giờ học trở nên hứng thú, sôi nổi nên rất nhiều.

Các em cùng học bài Hát mừng âm nhạc lớp 5

Trước khi thực hiện đề tài

Số HS khối 5	Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
178	SL	%	SL	%	SL	%
	34	19,1	104	58,5	40	22,4

Sau khi thực hiện đề tài

Số HS khối 5	Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
178	SL	%	SL	%	SL	%
	95	53,3	83	46,7	0	0

4. Hiệu quả sáng kiến:

4.1 Hiệu quả về khoa học:

Giải pháp này là giải pháp hoàn toàn mới, so với các cách học trước đây chủ yếu chỉ có một vài hoạt động tập thể, chưa đi sâu vào cốt lõi vấn đề. Chưa thực sự chú trọng vào tâm trạng của các em, chưa tạo được hứng thú với các em. Thì với các giải pháp mới này, đã tạo nhiều cơ hội cho các em học sinh được trải nghiệm, được hiểu rõ hơn về bản thân mình và có nhiều cơ hội rèn luyện hơn. Từ đó, tâm lý cũng ổn định, giúp các em có một hành trang vững chắc bước vào tương lai.

4.2 Hiệu quả kinh tế:

Với các phương pháp này giúp học sinh tiết kiệm được quỹ thời gian.

4.3 Hiệu quả xã hội:

Học sinh tích cực chủ động hơn trong quá trình học tập, tạo ra sự hứng thú học tập cho các em. Điều này góp phần tạo ra môi trường giáo dục hiện đại thân thiện – tích cực – chủ động.

Giúp GV gần gũi với HS. GV đến lớp với tâm lí thoải mái, không bị áp lực, căng thẳng. Giúp kết quả giáo dục ở mỗi nhà trường được nâng cao, nâng cao chất lượng học tập.

Giúp học sinh tiếp cận các kiến thức mới mẻ, thời sự, có phương pháp học tập đúng đắn. Giúp giáo viên bổ sung và nâng cao kiến thức chuyên môn cũng như hiệu quả giảng dạy.

5. Tính khả thi

- Phạm vi có thể áp dụng sáng kiến: môn Âm nhạc lớp 1,2,3,4,5

6. Thời gian thực hiện đề tài, sáng kiến: Từ tháng 9 năm 2023 đến tháng 4 năm 2024.

7. Kinh phí thực hiện đề tài, sáng kiến: Chi phí thực hiện không đáng kể, chủ yếu chi mất chi phí vào việc mua giấy màu, băng keo, hồ dán để làm nhạc cụ tự tạo, bảng phụ phục vụ cho bài học. Tuy nhiên hầu hết các biện pháp đều dễ thực hiện.

III. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

1. Kết luận

Để thu hút học sinh tham gia học hát và làm cho giờ học Âm nhạc đạt hiệu quả, đòi hỏi người giáo viên không những là người công tâm mà còn phải biết tự học hỏi, thường xuyên đổi mới và hoàn thiện các phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, sáng tạo của học sinh. Không ngừng học tập nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, tạo mối quan hệ gần gũi, hợp tác trong quan hệ thầy trò. Trong điều kiện hiện nay, đòi hỏi người giáo viên phải biết nắm bắt và ứng dụng các phương pháp dạy học phù hợp với bài học và tâm lí học sinh. Giảng dạy đúng đặc trưng bộ môn, sưu tầm tài liệu. Mạnh dạn, hài hước, gần gũi, thân thiện...nhằm gây hứng thú học tập đối với học sinh.

Nghiên cứu kĩ bài dạy về mục tiêu - quy trình - phương pháp - Đồ dùng dạy học đầy đủ, phù hợp.

Tăng cường thường xuyên công tác bồi dưỡng tạo nguồn cho đội văn nghệ và gần gũi động viên những học sinh yếu kịp thời.

Kịp thời khuyến khích, khen thưởng từng cá nhân, tập thể.

Và tôi tin rằng với giải pháp trên các em sẽ học hát nhanh hơn, chính xác và tỉ lệ hát đúng giai điệu bài hát tăng lên.

Sau mỗi buổi học, nhắc nhở học sinh phải rèn luyện kỹ giai điệu, lời ca bài hát thật tốt để đảm bảo cho việc hát đúng sắc thái bài hát. Tạo điều kiện, rèn luyện cho học sinh không năng khiếu. Từ đó cũng giúp giáo viên tìm hiểu được những khó khăn của các em để biết cách hướng dẫn phù hợp.

Trên đây là kinh nghiệm giúp học sinh hát tốt bài hát đã học trong chương trình Âm nhạc bậc tiểu học. Rất mong được sự đóng góp, bổ sung quý báu của Ban Giám Hiệu, để bản thân tôi hoàn thiện tốt hơn trong giảng dạy.

2. Những kiến nghị, đề xuất

Để học sinh hát tốt trong bộ môn Âm nhạc. Từ thực tế công tác tại trường vùng ngoại thành điều kiện kinh tế còn khó khăn, tôi xin đưa ra các ý kiến sau:

+ Đối với nhà trường: BGH nhà trường nên tạo nhiều cuộc thi về Âm nhạc dưới các hình thức phù hợp để các em có động lực phát huy tinh thần học tập tốt.

Phòng học chức năng giáo dục âm nhạc phải có những trang thiết bị dạy học để sẵn như đàn Organ, bảng phụ, đài catsette, đầu video, màn hình và máy chiếu, các nhạc cụ gõ... để nâng cao chất lượng dạy học tạo điều kiện tối đa cho học sinh phát triển tính sáng tạo, chủ động trong môn học và giúp học sinh đạt kết quả cao trong học tập.

+ Với Phòng Giáo dục và Đào tạo:

Đề nghị thường xuyên tổ chức, tạo điều kiện, hỗ trợ cho giáo viên âm nhạc được tham gia nhiều hơn các lớp tập huấn nâng cao trình độ, năng lực chuyên môn.

Trên đây là một kinh nghiệm nhỏ nhoi và chắc chắn còn nhiều hạn chế, tôi sẽ tiếp tục tìm tòi, học hỏi, linh động hơn để có tiết dạy hay hơn. Rất mong sự đóng góp, chia sẻ nhiệt tình của những đồng nghiệp để giúp đề tài được hoàn thiện hơn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

XÁC NHẬN CỦA CƠ QUAN
(ký tên, đóng dấu)

Ngày 27 tháng 04 năm 2024
Người viết sáng kiến

Hoàng Thị Thuỷ

VI. LIỆU THAM KHẢO

- 1- Sách giáo viên Âm nhạc lớp 5.
- 2- Sách giáo khoa Âm nhạc lớp 5.
- 3- Tâm lý học sinh tiểu học – Google
- 4- Tạp chí Giáo dục Tiểu học.

MỤC LỤC

I. ĐẶT VẤN ĐỀ	1
1. Tính cấp thiết phải tiến hành sáng kiến:.....	1
2. Mục tiêu của đề tài, sáng kiến:.....	3
3. Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu:.....	4
II. NỘI DUNG CỦA SÁNG KIẾN	4
1. Hiện trạng vấn đề:	4
2. Giải pháp thực hiện sáng kiến để giải quyết vấn đề:	5
a. Giải pháp 1: Khảo sát để nắm bắt năng lực, luyện trường độ cho học sinh....	6
b. Giải pháp 2: Luyện cao độ cho học sinh.....	7
c. Giải pháp 3: Luyện cho học sinh thể hiện đúng sắc thái của bài hát.	8
d. Giải pháp tập đọc nhạc.....	11
3. Kết quả sau khi áp dụng giải pháp sáng kiến tại đơn vị.....	12
4. Hiệu quả sáng kiến:	13
5. Tính khả thi	14
6. Thời gian thực hiện đề tài, sáng kiến	14
7. Kinh phí thực hiện đề tài, sáng kiến.....	14
III. KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT	15
1. Kết luận	14
2. Những kiến nghị, đề xuất	15
VI. LIỆU THAM KHẢO	